

Järva maakonnas Paide linnas Võõbu külas Otsavälja maaüksuse eraldisel 17 aegjärgse raie, eraldistel 16, 19, 20, 21, 22 ja 23 sanitaarraie ning eraldisel 26 harvendusraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes 08.01.2025 ja 11.02.2025 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, otsustab Keskkonnaamet:

1.1 Jätta algatamata Järva maakonnas Paide linnas Võõbu külas asuva Otsavälja maaüksuse (kinnistu registriosa nr 7969250, katastritunnus 56501:001:0571) eraldisel 17 aegjärgse raie, eraldistel 16, 19, 20, 21, 22 ja 23 sanitaarraie ning eraldisel 26 harvendusraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 OSAÜHING SILVANUS-METSATÖÖSTUS (registrikood 10683023) volitatud esindaja Marek Salla esitas 08.01.2025 ja 11.02.2025 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandatakse Otsavälja maaüksuse eraldisel 16 sanitaarraiet 3,64 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 72 tm, eraldisel 17 aegjärgset raiet 0,72 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 87 tm, eraldisel 19 sanitaarraiet 2,65 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 16 tm, eraldisel 20 sanitaarraiet 1,59 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 39 tm, eraldisel 21 sanitaarraiet 2 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 40 tm, eraldisel 22 sanitaarraiet 0,52 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 30 tm, eraldisel 23 sanitaarraiet 2,33 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 40 tm ja eraldisel 26 harvendusraiet 2,8 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 38 tm. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (metsaregister) nr-tega 50001095411, 50001095412, 50001095413, 50001095414, 50001095415, 50001095416, 50001095418 ja 50001108217.

Kavandatav raieala paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluval **Kõrvemaa linnualal** ning Vabariigi Valitsuse 13.01.2005 määrusega nr 1 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine” (edaspidi määrus nr 1) kaitse alla võetud **Kõrvemaa metsise püsielupaiga piiranguvööndis**.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, MS § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhinnangust (KeHJS § 6 lõike 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhinnang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõike 2 punkt 22, § 11 lõige 4).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Otsavälja maaüksusel on kavandatud eraldisel 17 aegjärkset raiet 0,72 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 87 tm.

Uuendusraiet (sh turberaiet, mille hulka kuulub ka aegjärkne raie) tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lõige 4 punkt 1 ja lõige 6, § 30 lõige 1). Aegjärkse raie korral raiutakse uuendamisele kuulavas metsas puid hajali üle raielangi kahe või enama raiejärguna (MS § 30 lõige 2).

Otsavälja maaüksuse eraldisel 17 on metsateatisega nr 50001108217 kavandatud raiealal varasemalt teostatud aegjärkset raiet, puistu täius on ca 30% ja käesolevalt kavandatakse turberaie viimast järku. Metsa majandamise eeskirja¹ (edaspidi MME) § 5 lõige 6 sätestab, et turberaie viimase raiejärgu võib teha, kui raielangil kasvab MME § 15 alusel sobivaks tunnustatud liigi järelkasvu elujõulisi vähemalt 0,5 m kõrgusi puid vähemalt 1500 tk/ha. Keskkonnaameti poolt 15.02.2023 kinnitatud metsauuendusekspertiisi nr 10000034934 kohaselt on eraldisel 17 kuuse, kase ja haava järelkasvu taimi kokku 1867 tk/ha. Seega, alal on olemas turberaie viimase raiejärgu teostamiseks vajalik järelkasv.

Sanitaarraiet on eraldistel 16, 19, 20, 21, 22 ja 23 kavandatud kokku 12,73 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 237 tm. Sanitaarraie on hooldusraie ja selle eesmärgiks on nakkusallikaks olevate või kahjurite paljunemist soodustavate puude, samuti ohuallikat mittekujutavate surevate või surnud puude metsast eemaldamine ning selle tegemine ei tohi ohustada elustiku mitmekesisust (MS § 28 lõige 7 punkt 3, § 31 lõige 3). Sanitaarraie käigus on lubatud raiuda MME §-s 7 toodud tunnustele vastavaid puid ning puistu täius ei tohi langeda alla 30% (MME § 6 lõige 3).

Harvendusraiet on eraldisel 26 kavandatud 2,8 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 38 tm. Harvendusraie on hooldusraie (MS § 28 lõige 4 punkt 2). Harvendusraie eesmärgiks on metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimine ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamine

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

(MS § 28 lõige 7 punkt 2). Pärast harvendusraiet ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem MME lisas 1 märgitust (MS § 31 lõige 2, MME § 6 lõige 4).

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Otsavälja maaüksus asub Järva maakonnas Paide linnas. Kavandatud raieala jääb alale, kus kehtib Paide Vallavolikogu 27.10.2011 otsusega nr 48 kehtestatud Paide valla üldplaneering² (üldplaneeringu kehtestamise ajal asus maaüksus Paide vallas), millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud MME §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raie töödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raie töödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raie töid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raie töödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Otsavälja maaüksuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspiirkonnas.

² Leitav: <https://paide.kovtp.ee/kehtivad-uldplaneeringud>.

Metsateatisega nr 50001095418 eraldisel 16 kavandatava raieala mõjualas (milleks on kuni 30 m)³ on samal kinnistul kavandatud raie ka eraldisel 13 (02.04.2025 kinnitatud metsakaitseeksperdiisiga nr 10000017229 määratud sanitaarraie 1,78 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 52 tm), väljaspool Kõrvemaa metsise püsielupaika ja Kõrvemaa linnuala.

Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raieala asub jänesekapsa-mustika (eraldised 21 ja 22), angervaksa (eraldis 17) ja jänesekapsa-kõdusoo (eraldised 16, 19, 20, 23 ja 26) kasvukohatüüpides.

Eraldisel 26 kasvab latimetsa arenguklassi kuuluv kaasik ja eraldisel 16 kasvab valmiva metsa arenguklassi kuuluv kase enamusega puistu. Eraldisel 19 kasvab küpse metsa arenguklassi kuuluv männi enamusega puistu. Eraldistel 17 ja 20 kasvavad küpse metsa arenguklassi kuuluvad kuuse enamusega puistud. Eraldisel 23 kasvab valmiva metsa arenguklassi kuuluv kuuse enamusega puistu. Eraldised 21 ja 22 on lagedad alad üksikpuude rinde puudega.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõearsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavatest raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Raiealaga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid (näiteks mõningast valgustingimuste muutust eeskätt raiealaga vahetult piirnevatel aladel), kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, ala ei paikne märgalal ning seal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatav raieala eraldistel 23 ja 26 paikneb osaliselt (eraldisel 23 kirdepoolne osa 0,43 ha ulatuses ja eraldisel 26 põhjapoolne osa 1,75 ha ulatuses) Reopalu jõe kalda piiranguvööndis, mille ulatus on looduskaitseaduse (LKS) § 37 lõige 1 punkti 2 alusel 100 m. Kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ning puhketingimuste säilitamine (LKS § 37 lõige 2).

Kavandatav raieala asub **Kõrvemaa metsise püsielupaiga piiranguvööndis**, mis paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluval **Kõrvemaa linnualal**. Kõrvemaa metsise püsielupaik on kaitse alla võetud määrusega nr 1, millega on kaitse alla võetud II kaitsekategooriasse⁴ kuuluva linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) väljaspool kaitsealasid asuvad elupaigad, mida tuleb kaitsta liigi soodsa seisundi tagamiseks (määrus nr 1 § 1). Tingimused metsa majandamisele püsielupaiga piiranguvööndis on sätestatud määruse nr 1 §-s 4.

Natura 2000 võrgustike alade nimekiri ja kaitse-eesmärgid on toodud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduses nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” (edaspidi korraldus nr 615). Kõrvemaa linnualal on korralduse nr 615 lisa 1 punkti 1 alapunkti 20 kohaselt liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, kanakull (*Accipiter gentilis*),

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”. https://media.rm.k.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf.

⁴ II kaitsekategooria liigid on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määrusega nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu”.

piilpart (*Anas crecca*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), sõtkas (*Bucephala clangula*), öösorr (*Caprimulgus europaeus*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*), laululuik (*Cygnus cygnus*), musträhn (*Dryocopus martius*), väikepistrik (*Falco columbarius*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), hallõgi (*Lanius excubitor*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), teder (*Tetrao tetrix*), metsis (*Tetrao urogallus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Kavandatav raieala asub Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel metsise piiritletud elupaigas, mille registrikood on KLO9134356.

Kultuuriväärtusi kavandataval raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35. Kavandatavate raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatavate raiete mõju keskkonnaelementidele:

Kehtiva kaitsekorra järgi on puidu kokku- ja väljavedu keelatud külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja (määruse nr 1 § 3 kohaselt Keskkonnaamet) võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab (määruse nr 1 § 4 lõige 9). Pinnast ei kahjustata, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt või kaitseala valitseja nõusolekul külmumata pinnasega, kui pinnas seda võimaldab.

Vesi – kavandatav raieala jääb osaliselt (eraldise 23 kirdepoolne osa 0,43 ha ulatuses ja eraldise 26 põhjapoolne osa 1,75 ha ulatuses) Reopalu jõe kalda piiranguvööndisse. Kalda piiranguvööndis teostatakse hooldusraieid (harvendusraie ja sanitaarraie). Kavandatav raie jääb väljapoole Reopalu jõe veekaitsevööndit, milleks on veeseaduse 118 lõige 2 punkti 2 alusel 10 m. Seega, raietööd veekogu oluliselt ei mõjuta ja veerežiimile olulist mõju ei ole.

Välisõhk ja kliima – kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – raied on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele (sh kooskõlas kehtiva kaitsekorraga, sh määruse nr 1 § 4 lõige 7 punktis 2 sätestatud lubatava turberaielangi suurusega). Aegjärgse raiega raiutakse puistuosa, mis on juba praegu väga hõre (täius 30%) ja millel on juba olemas järelkasv, kusjuures alale jäetakse säilikipuid ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikke puid ja elujõuline järelkasv vähemalt mahu, mis on eelduseks ka turberaie viimase järgu tegemiseks (MME § 5 lõige 6), sanitaarraiate käigus eemaldatakse kahjustatud puid (lagedat ala ei teki) või juba lagedalt alalt üksikpuude rinde puid

(mis ei ole säilikpuud) ning harvendusraie käigus raiutakse puistu ühtlaselt hõredamaks, kusjuures puistu esimese rinde rinnaspindala ei tohi langeda alla MME lisas 1 sätestatud alammäära. Seega, raied ei mõjuta eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – kavandatavad raied neid elemente oluliselt ei mõjuta. Raieid on Otsavälja maaüksusel kavandatud kokku 18,03 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 414 tm, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskoomus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatavad raied on ühekordse lühiajalise mõjuga, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raie on kavandatud Natura 2000 võrgustikku kuuluval **Kõrvemaa linnualal**. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud korralduse nr 615 lisa 1 punkti 1 alapunktis 20.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Kõrvemaa linnuala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi⁵ artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁶ järgi tuleb elupaikade halvenemisenähtude käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga.

LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Otsavälja maaüksuse eraldisel 17 kavandatakse aegjärgse raiena turberaie viimast järku 0,72 ha suurusel alal. Kuivõrd puistu täius on raiete ja looduslike tegurite tõttu aastate vältel järk-järgult vähenenud ning väheneks ka sekkumata edasi, alale on soodsate valgustingimuste ning vähenenud juurkonkurentsi tõttu tekkinud järelkasv, mida tuleb säilitada vähemalt 1500 taime/ha ja alles jäetakse ka säilikpuud, siis kavandatava raie tulemusena metsamaastik ei killustu ja maastikuilme ei muutu oluliselt. Vana metsa osakaal piirkonnas ei lange oluliselt ning ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri olulist nihkumist nooremate metsade suunas.

⁵ Looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50). Allikas: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

⁶ Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01)lk 21–22.) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

Sanitaarraie tegemisel eraldistel 21 ja 22 raiutakse juba lagedal alal paiknevaid üksikpuude rinde puid, mis pole säilikpuud. Üksikpuude rinde puude raiel ei ole lubatud varasemast metsapõlvest säilinud säilikpuude raie (MME § 7 punkt 10), mida peab alles jääma vähemalt 5 tm/ha.

Sanitaarraie tegemisel eraldistel 16, 19, 20 ja 23 säilib puistute esimene rinne (ei teki lagedat ala, st puistute täius jääb vähemalt 30%). Raiete käigus raiutakse kahjustatud puid, muutes puistud küll hõredamaks, kuid puistute täiused oluliselt ei muutu, vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Puistud säilivad, seega metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu ning olulist kumulatiivset mõju ei ole.

Harvendusraie tegemisel eraldisel 26 säilib puistu esimene rinne (ei teki lagedat ala), puistu raiutakse hajusalt hõredamaks, esimese rinde rinnaspindala peab jääma vähemalt MME lisas 1 toodud alammäärale vastavaks. Vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Puistu säilib, seega metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu ning olulist kumulatiivset mõju ei ole.

Raied on kavandatud **Kõrvemaa linnuala** kaitse-eesmärgiks oleva metsise elupaika. Metsise pikaajaliseks kaitse eesmärgiks on stabiilse või kasvava populatsiooni saavutamine (1500–2400 metsisekukke) ja vähemalt 400 mänguasurkonna säilimine. Metsise ja tema elupaikade kaitse on tagatud siseriiklike õigusaktidega, antud juhul jääb ala püsielupaiga piiranguvööndisse, kus majandustegevus on lubatud (LKS § 31 lõige 1) määruse nr 1 erisustega. Siseriiklike kaitsealade moodustamisel (sh piiride paika panemisel ja kaitsekorra määramisel) on arvestatud, et ka Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade kaitse-eesmärgid oleksid kaitstud.

LKS § 55 lõige 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Nagu enamik liike, on ka metsis tundlik munemis- ja haudumisaegse häirimise suhtes. Metsise kaitse tegevuskava⁷ kohaselt on metsise põhiliseks häirimiseks pesitsusperioodil (sh mänguperioodil) tehtavad metsatööd, trasside raied ning teised metsas tehtavad tööd. Raied pesitsusperioodil võivad viia pesitsuse ebaõnnestumiseni. Isaslindude mänguaeg kestab veebruarist kuni maikuu keskpaigani. Emaslind muneb vahemikus aprilli keskpaigast kuni juuni keskpaigani, haudumine kestab 26 päeva. Pojad kooruvad tavaliselt juuni esimesel poolel. Oluline elufaas on tibude toitumisperiood. Paljunemisperioodil 1. veebruarist kuni 31. juulini metsise elupaigas raietöödest hoidumine aitab tagada eduka pesitsemise.

Arvestades, et kavandatavate raiete korral valdavalt puistud säilivad (lagedat ala ei teki) ja vana metsa osakaal langeb vaid 0,72 ha suurusel alal, kus raiutakse metsa uuendamise eesmärgil madala täiusega puistu (aegjärgse raie viimane järk), raietega mõjutatakse väga väikest osa metsise piiritletud elupaigast (elupaiga registrikoodiga KLO9134356 kogupindala on 9126,49 ha) ning Kõrvemaa metsise püsielupaiga piiranguvööndis on üle 60 aasta vanuse metsa osakaal üle 70%, siis ei mõjuta raied Kõrvemaa linnuala sellisel määral, et väheneks liigile elupaigana sobiva ala suurus kaitsealal või halveneks oluliselt elupaiga kvaliteet.

Kuna kavandatava raieala mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eespool käsitletule muid Kõrvemaa linnuala kaitse-eesmärkideks olevate liikide elupaiku, siis kavandatav raietegevus Kõrvemaa

⁷ Keskkonnaministri 20.05.2015 käskkirjaga nr 456 kinnitatud „Metsise (*Tetrao urogallus*) kaitse tegevuskava”, leitav: <https://pilv.envir.ee/index.php/s/7i5MKGRrkTqXK6r?path=%2FLoomad%2FLinnud>.

linnuala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatavad raied ei mõjuta ebasoodsalt Kõrvemaa linnuala kaitse-eesmärke ega nimetatud ala terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raied on kavandatud siseriiklikult kaitse alla võetud Kõrvemaa metsise püsielupaiga piiranguvööndis. Mõju püsielupaiga kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Kõrvemaa linnuala kaitse-eesmärkidega (metsise ja tema elupaiga kaitse), on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Raiealal ja selle 30 m mõjualas ei esine muid kaitstavaid loodusobjekte, sh kaitsealuste liikide leiukohti, mida raied mõjutaks.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kavandatavatel raietel Otsavälja maaüksusel ei ole olulist (sh kumulatiivset) mõju. Raietel säilib valdavalt puistute esimene rinne (ei teki lagedat ala). Teadaolevalt ei kavandata raiealal ega selle lähiumbruses muid tegevusi, millega Otsavälja maaüksusel kavandatavate raiete mõju võiks kumuleeruda. Seega, kavandatavatel raietel ei ole olulist koosmõju kaitse-eesmärkidele.

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, LKS-ga, määrusega nr 1 ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist koosmõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Püsielupaigas kaitstavale linnuliigile metsisele kahjulike mõjude minimeerimiseks tuleb piiranguvööndis metsa majandamisel arvestada määruses nr 1 ja LKS-s toodud nõuetega.

Püsielupaiga piiranguvööndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab (määruse nr 1 § 4 lõige 9).

Püsielupaiga piiranguvööndis on turberaie (sh aegjärgne raie) lubatud 1. septembrist 31. jaanuarini, st keelatud 1. veebruarist 31. augustini (määruse nr 1 § 4 lõige 7).

LKS § 55 lõikest 6 lähtuvalt on keelatud kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal. Sellest tulenevalt on ka harvendus- ja sanitaarraied keelatud 1. veebruarist 31. juulini, mis aitab vältida metsise häirimist sigimisperioodil ning pesade ja munade hävitamist. LKS § 55 lõige 6¹ sätestab, et keelatud on looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani, seega tagab metsisest lähtuv ajaline piirang pesitsusrahu ka teistele metsalindudele.

Soovitused:

- 1) säilitada suuremaid haralisi mände (sobivad metsisele mängu- ja toidupuudeks);
- 2) hoida võimalikult palju puhmastikuga maapinda raidmetest puhtana (koondada raidmed kokkuveoteedele), et mitte vähendada oluliselt metsiste toitumiseks vajaliku puhmastiku pinda ja ligipääsetavust tibudele;
- 3) elustiku mitmekesisuse eesmärgil jätta raiumata osa surnud puid ning puutüükad, säilitada õõnsustega puud.

- 4) jätta 1 ha kohta vähemalt 2 raiumata 0,1 ha suurust eraldiseisvat ala, kus säilitatakse ka alusmets ja II rinne.

Aegjärkse raie korral eraldisel 17 tuleb säilitada järelkasv mahus, mis on ka eelduseks turberaie viimase järgu tegemiseks (lähtuvalt MME § 5 lõikest 6, MME § 15 alusel sobivaks tunnistatud liigi järelkasvu elujõulisi vähemalt 0,5 m kõrgusi puid vähemalt 1500 taime/ha) ning säilitada tuleb ka säilikpuid vähemalt 5 tm/ha (MS § 30 lõige 6 punkt 7). Piisava hulga järelkasvu säilitamine tagab turberaie eesmärkide täitmise ning selle, et raie tulemusena ei tekiks lagedat ala. Pärast harvendusraiet ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem MME lisas 1 märgitust (MS § 31 lõige 2, MME § 6 lõige 4).

Sanitaarraiega on lubatud raiuda metsa majandamise eeskirja §-s 7 loetletud puid ning täius ei tohi langeda alla 30% (MME § 6 lõige 3). Metsateatisel märgitud sanitaarraie hinnangulise mahu täitumisel tuleb raie jätkamiseks esitada uus sanitaarraie metsateatis.

Lähtuvalt MME § 13 lõigetest 1 ja 4 ning § 7 punktis 10 ei ole eraldistel 21 ja 22 üksikpuude rinde puude raiel lubatud varasemast metsapõlvest säilinud säilikpuude raie, mida peab alles jääma vähemalt 5 tm/ha.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud MME-ga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järelendus

Kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodsad mõjud Natura 2000 võrgustiku alale on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Kõrvemaa linnuala, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Jaan-Markus Järva

metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond